

Avukatların müvekkillerinden almış olduğu yol, konaklama vb. masrafların vergisel durumu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	49327596-120[65.GVK.2013.29]-259
Tarih	11.10.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANTALYA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Grup Müdürlüğü

Sayı : 49327596-120[65.GVK.2013.29]-259

11/10/2013

Konu : Avukatların müvekkillerinden almış olduğu yol, konaklama vb. masrafların vergisel durumu.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... (T.C.) kimlik numarasında avukatlık faaliyetinden dolayı kayıtlı mükellefi olduğunuzu belirterek,

- Vekalet ücretinin peşin olarak alınamadığı hallerde müvekkilden yol, konaklama vb. masraf ve giderler için avans olarak tahsil edilen bedele ait serbest meslek makbuzunun vekalet ücretinden ayrı olarak tanzim edilip edilmeyeceği, bu makbuzun Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin altında kalmasının ilgili mevzuat açısından sorun çıkarıp çıkarmayacağı,

- Müvekkilden alınan yol, konaklama vb. masraf ve giderleri serbest meslek kazancına (vekalet ücreti) ilave ederek serbest meslek makbuzu kestiğinde, yahut vekalet ücretinden bağımsız olarak

(vekalet ücretinin henüz tahsil edilmediği hallerde) masraf ve giderler için serbest meslek makbuzu düzenlemesi yasal zorunluluk ise, alınan bedel üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi gereğince %20 gelir vergisi tevkifatı yapıp yapmayacağı (stopaj tutarına bu masraf ve giderlerin dahil edilip edilmeyeceği),

-1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 164 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası gereği avukatın ücretsiz olarak takip ettiği davalar ve hukuki yardımlar ile mesleki dayanışmanın gereği olarak takip edilen davalar ve sunulan hukuki yardımlar söz konusu olduğunda KDV tahakkuk ettirilip ettirilmeyeceği, konularında özelge talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN :

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 inci maddesinde;

"Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmıyan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır."

67 nci maddesinde;

"Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak **tahsil edilen** para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları kazanca ilave edilir.

Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde Vergi Usul Kanunu'nun 328'inci maddesine göre hesaplanan müspet fark kazanca eklenir.

Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan ve tamamen bu hususlara sarf edilen para ve ayınlar kazanç sayılmaz."

94 üncü maddesinde;

"Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar."

96 ncı maddesinin birinci fıkrasında ise;

"Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder"

hükümlerine yer verilmiştir.

94 üncü maddenin 2 nci bendinin (b) alt bendinde ise; yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemeler üzerinden (2009/14592 sayılı B.K.K. ile 03.02.2009 tarihinden geçerli olmak üzere) %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun "Avukatlık Ücreti" başlıklı 164 üncü maddesinde; avukatlık ücretinin, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade ettiği, avukatlık asgari ücret tarifesi altında vekâlet ücreti kararlaştırılamayacağı ve dava sonunda, kararla tarifeyle dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücretinin avukata ait olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Serbest meslek erbabının, müşterisinden veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyetiyle ilgili olarak, para ve ayın şeklinde aldığı gider karşılıkları da, ayrıca hasılat sayılmıştır. Buna karşılık, vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi alanlarda harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan para ve ayınların hasılat sayılmayacağı 67 nci maddenin 4 üncü fıkrasında hüküm altına alınarak gider karşılıklarına bir istisna getirilmiştir. Ancak, bunların tamamen söz konusu hususlara harcanmış olması gerekmektedir. Aksi halde, alınan paralardan harcanmayan kısım hasılat yazılmak zorundadır.

Bu açıklamalara göre, serbest meslek kazançlarında hasılat, tahsil edilme koşuluna bağlandığından, avukat tarafından tahsil edilen yol, konaklama vb. masraf ve giderleri için serbest meslek makbuzu düzenlemesi gerekmektedir. Ancak, tahsil edilmeyen tutarlar için serbest meslek makbuzu düzenlenmeyeceği tabiidir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

- 1 inci fıkrasının 1 inci bendinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin vergiye tabi olduğu,

- 4 üncü maddesinin 1 inci bendinde, hizmetin teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu ve bu işlemlerin, bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi şekillerde gerçekleşebileceği,

- 20 nci maddesinde, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu; bedel deyiminin, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği,

- 27 nci maddesinin 5 inci bendinde ise serbest meslek faaliyetleri için ilgili meslek teşekküllerince tespit edilmiş bir tarife varsa hizmet bedelinin bu tarifiede gösterilen ücretten düşük olamayacağı,

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, avukatlık hizmetinin verilmesinde, Avukatlık Kanunu ve Tarife hükümleri çerçevesinde belirlenen asgari ücretten daha düşük bir hizmet bedelinin uygulanması mümkün bulunmamaktadır. Söz konusu ücret tarifesinde belirtilen tutardan daha düşük bir tutar uygulanması ya da hiç ücret alınmaması halinde, katma değer vergisinin söz konusu tarifiedeki tutar üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 10.09.2026